

מהספר העתידי **רמזי טעם עם טעם לשב"ח** מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

לע"נ דודי בעל הקריאה המופלא ר' יצחק המאירי ז"ר איסר קנגיסר כ"ו בניסן התשל"ט

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה (קדמא ואזלא) אֶל אֶהֱרֹן קֹרֵב אֶל הַמִּזְבֵּחַ (ויקרא ט, ז)

רבי יעקב חיים סופר מבאר¹ שנרמז בטעמים שמשה זרז את אהרן:

דרשו רבותינו ז"ל היה אהרן בוש וירא לגשת אמר לו משה למה אתה בוש לכך נבחרת, כאומרם בתורת כהנים (פרשתא א' ה"ח) והובא בפירוש רש"י ז"ל ועיין גם בתרגום יונתן שם ובדבריו היקרים של הרמב"ן ז"ל שם הרי שהיה משה מזרז לאהרן שיקריב הקרבן. וזה נרמז בטעמים על וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה שהם אזלא גריש ולבני אשכנז נקראים קדמא ואזלא והיינו ממש כדרשתם שהיה משה מזרזו.

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן קֹרֵב אֶל הַמִּזְבֵּחַ (גרשיים) אֶת חֲטָאתְךָ וְאֶת עֹלֶתְךָ
וְכֹפֶר בְּעֶדְךָ וּבְעֵד הָעָם (גרשיים) אֶת קֹרְבַּן הָעָם וְכֹפֶר בְּעֵדָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה
יְיָ (ויקרא ט, ז)

רבי יעקב בעל הטורים מבאר: "קרב אל המזבח - ב' תגין על ר"ש שהיה אהרן מתבייש ואמר לו משה אשרי תבחר ותקרב, קרב כי כך בחר ה'. ועוד שנראה לו המזבח כקרני השור בשביל חטא העגל". ע"כ.

ונרמז בטעמים: המלה וַיֹּעֲלֶה בטעם גרשיים, נזכרת פעמיים בפסוק. רמז לארבע קרנות המזבח² שהן נראו לאהרן כקרני השור, כביכול החטא סובב אותו מכל עבר³, ואמר לו משה שיגרש ממחשבתו קרנות אלו, ויקרב כי בו בחר ה'.

שלום המאירי

רבי שמעון חיררי מבאר⁴ שהטעם וַיֹּעֲלֶה (גרשיים) רומז למות שני בני אהרן: אהרן היה בוש להקריב, משום חטא העגל. והנה בעטיו של חטא העגל מתו שני בני אהרן, כפי שמביא רש"י על הפסוק (דברים ט, כ) "וַיִּבְאֶהֲרֹן הַתְּאֵנָף יְדִיד מֵאֵד לְהַשְׁמִידוֹ וְאֶתְפַּלֵּל גַּם בְּעַד אֶהֱרֹן" - "להשמידו - זה כלוי בנים... ואתפלל גם בעד אהרן - והועילה תפילתי לכפר מחצה ומתו שנים ונשארו השנים".

וזה נרמז בטעם וַיֹּעֲלֶה, גרשיים, ששני בניו של אהרן נתגרשו מן העולם.

¹ כנסת יעקב, רבי יעקב חיים סופר, ירושלים תשמט, עמ' רד.

² בתרגום יונתן: "והוה כיון דחמא אהרן מדבחה בקרני מדמי לעיגלא איסתפי למיקרב לגביה". וראה ספר דרושי הצל"ח, רבי יחזקאל סגל לנדא, דרוש ל"ד לחנוכה: ואפשר שבזה כוונו הרשעים היונים, שאמרו כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל. והנה זה כמה שנים שדרשתי, שכיונו בזה על חטא העגל, ושוב מצאתי כן ביפה תאר בראשית, ובזה רצו להזכיר הקיטרוג על אהרן ראש הכהונה ובמדרש וכן בתרגום יונתן בפסוק (ויקרא ט' ז) קרב אל המזבח שהיה אהרן רואה קרני המזבח לפניו נראים כקרני שור וקרני עגל, והיה מתירא עד שאמר לו משה קרב אל המזבח.

³ כדברי רמב"ן הנזכרים בהערה לעיל: כענין שנאמר (תהלים נא ה) וחסאתי נגדי תמיד.

⁴ שמחת האמא, רבי שמעון חיררי, תל אביב, חש"ד, עמ' קצא.

מהספר העתידי רמזי טעם עם טעם לשב"ח מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

וַיִּקְרַב אֶהֱרֵן אֶל הַמִּזְבֵּחַ וַיִּשְׁחַט⁵ אֶת עֶגְלֵי הַחֹטָאת אֲשֶׁר לוֹ (ויקרא ט, ח)

מדוע אהרן שחט בעצמו, ומדוע נאמר "עגל החטאת אשר לו"? רבי מרדכי הכהן, שפתי כהן, מבאר⁵ שאהרן ראה בעגל זה גם את הקטגור שנוצר מחטאו בענין העגל, וכיוון לשחוט גם את הקטגור. ע"כ.

ונרמז בטעמים: וַיִּשְׁחַט (תביר), שחיטה זו היתה בלב נשבר (תביר), בבחינת "חטאתי נגדי תמיד"⁶, כבאור רש"י: "מתוך שאני מתחרט ודואג עליו דומה לי כאילו הוא לפני תמיד כל שעה".

שלום המאירי

וַיִּקְרְבוּ (תלישא גדולה) בְּנֵי אֶהֱרֵן אֶת הַדָּם אֲלָיו וַיִּטְבֹּל אֶצְבְּעוֹ בַּדָּם וַיִּתֵּן עַל קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת הַדָּם יָצַק אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ (ויקרא ט, ט)

לקמן (בפסוק יב ובפסוק יח) נאמר: וַיִּמָּצְאוּ (תלישא גדולה) בְּנֵי אֶהֱרֵן אֶת הַדָּם וַיִּזְרְקוּהוּ עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב.

רבי נפתלי צבי יהודה ברלין, הנצי"ב, העמק דבר, מבאר (בפסוק יב) את ההבדל בין "ויקרב" ל"וימצאו": "וימצאו. הושיטו המזרק של הדם לידו כדי לזרוק בגוף המזרק. ולא כמו בחטאת שהיה המזרק ביד בני אהרן. ואהרן טבל אצבעו. והיינו דאיתא (בבא מציעא ב עא) ומצאתה דאתא לידיה משמע. ולמדו מזה המקרא"⁷. ע"כ.

ונרמז בטעמים: וַיִּקְרְבוּ (תלישא גדולה), וַיִּמָּצְאוּ (תלישא גדולה). צורת הטעם כצורת כלי. הביאו את הדם בכלי לאהרן.

שלום המאירי

⁵ שפתי כהן על ויקרא ט, ז: "ויקרב אהרן אל המזבח וישחט את עגל החטאת אשר לו. מאי אשר לו היה לו לומר וישחט את עגל חטאתו או ויעש את חטאתו כמו שאמר לו משה ועשה את חטאתך ואת עולתך, כי כבר ידוע שחטאתו היא עגל שנאמר קח לך עגל לחטאת. אלא כיוון אהרן בשחיטת חטאתו לשחוט גם כן הקטיגור שלו, כאומרם ז"ל (אבות ד', י"א) כל העובר עבירה אחת קונה לו קטיגור אחד, ובפרט שהיה רואה דמות שור על המזבח משם ידע שהקטיגור עדיין הוא עומד לשטנו, אף על פי שנתכפר לו, וכיוון אהרן עליו לשחוט, זהו את עגל את לרבות הקטיגור, זהו אשר לו, ועוד שלא מצינו שחיטה בכהן כי אם זאת, ששחיטה כשירה בזרים, וכאן הוצרך הוא בעצמו לשחוט מפני שאי אפשר על ידי אחרים, לפי שהוא עשאו צריך שהוא ימחהו, הפה שאסר הוא הפה שהתיר, ולזה אמר ויקריבו בני אהרן את הדם, למה צריך שנים אחד מספיק כמו בעבודת יום הכפורים היה אחד מקבל הדם למרס בו שלא יקרוש, וכאן למה בני, אלא לפי שכאן יש שני דמים דם העגל ודם הקטיגור לזה בני שנים, ולא אחרים אלא בניו, ולזה אמר ויטבול אצבעו בדם, שהוא כמו דמו של עגל, ואת הדם יצק, הוא דם הקטיגור, לזה דם דם שתי פעמים, אל יסוד המזבח בנוקבא דתהומא רבא".

⁶ תהילים נא, ה.

⁷ ראה הכתב והקבלה, רבי יעקב מקלנברג. פירוש אחר כתב שפתי כהן, רבי מרדכי הכהן (על פסוק יב): "בדם העגל אמר ויקריבו בני אהרן את הדם אליו, ובאיל נאמר וימצאו, ובעגל נאמר ויטבול אצבעו בדם ויתן על קרנות המזבח, לפי שהיה מעורב בו דמו של קטיגור כמו שאמרנו, לזה ויטבול אצבעו לבד ויתן על קרנות המזבח דהיינו שתי מתנות שהן ארבע, ושאר הדם יצק אל יסוד, בנוקבא דתהומא, אבל באיל אמר וימצאו, עשו לו מציאות, ולא יצקו ביסוד המזבח אלא זרקו על המזבח סביב, כדי שיהיה מצוי, וכן אמר ואת העולה המציאו וגו', לפי שהיא עולה למעלה מה שאין כן בחטאת היורדת למטה...".